

netop vil unde alle, selv de værdigste. Den Ulykke kunde jo da til syvende og sidst ikke blive saa overordentlig stor, og det er sikkert, at det kun vil blive i ganske enkelte Tilfælde, at saadant vil passere. — Min Hovedanke mod dette Lovforslag er, at det overhovedet synes at have en ikke ringe Sky for Frihed, men derimod en vis Tilbøjelighed til at gaa Tvangsvejen. Tvangsvejen ligger jo aabent og tydelig nok i, at alle skulle tvinges til at indgaa borgerligt Ægteskab. Men Tvangen ligger ogsaa paa andre Steder. § 20 beskærer i meget høj Grad en Præsts religiøse Frihed over for Betænkkeligheder ved at indvie et Ægteskab, som han anser for forargeligt, det bliver ikke hans Skøn, der kommer til at være det afgørende, men hans Biskops. Det kan dog ikke være synderlig beroligende for en Mand, der efter sit eget Skøn mener, at han ikke kan gøre det, fordi det er forargeligt, om han gør det, at hans Biskop siger: Kan godt gøres. — Paa et andet Punkt er der heller ikke givet Frihed. Tværtimod opretholdes med stor Bestemthed det gamle og nu meningsløse Vielsesstavnsbaand, hvorefter et Ægteskab skal indvies ved den Sognepræst, som er Brudens Hjemstedspræst. Her opretholdes en Tvang, som i Virkeligheden er meningsløs. Hvorfor skal det være Brudens Præst? Det kunde lige saa godt være Brudgommens. Men hvorfor skal det ikke være den Præst, som Brudeparret ser op til og har Tillid til, og som de selv vælge? Jeg nævner blot disse Forhold, fordi mit Hovedstandpunkt er, at det er Friheden, der skulde være den røde Traad i dette Lovforslag, Frihed baade for Præsterne og de ægteskabsøgende. Og jeg kan ikke se, og har ikke fra den højtærede Minister hørt saadanne Indvendinger, at de kunde umuliggøre Etableringen af en saadan Frihed. Jeg vil derfor atter og atter henstille baade til den højtærede Kultusministers nærmere Overvejelse og til det Udvalg, der bliver nedsat i denne Sag, at undersøge, om det virkelig skulde være umuligt, at man gav Frihed til alle Sider. Jeg tror det ikke; men det er jo muligt, at det kan vise sig anderledes for dem, der ere kyndigere end jeg.

J. Pedersen: Det er ganske sandt, som den ærede Minister sagde, at man ofte maa lovgive om Forhold, som ikke ere til Fordel for alle, men som sigte til at hjælpe en større eller mindre Del af Befolkningen. Den ærede Minister nævnte

Ulykkesforsikringsloven og Alderdomsforsørgelsesloven, men der er den Forskel mellem disse Love og dette Lovforslag, at disse Love vedrøre ikke direkte de mange, hvorimod denne Lov angaar alle, og det har sin Vanskelighed at give en Lov, der angaar alle, men som den største Part af Befolkningen ikke synes om. Den ærede Minister har sikkert Ret i, at der er en Del Kærlighed til Folkekirken, det er der i hvert Fald endnu, det kan gerne være, at den er i Aftagende. Jeg er derfor enig med Ministeren, naar han siger, at naar Befolkningen faar Øje for, at dette er nødvendigt for Folkekirkens Skyld, vil den finde sig deri og være tilfreds dermed, men Vanskeligheden vil bestaa deri, at man ikke kan gøre Folk indlysende, at dette er nødvendigt, de ville ikke kunne indse Nødvendigheden af, at de alle skulle have deres Ægteskab sanktioneret uden for Kirken, fordi der er nogle, som gøre det nødvendigt, at der maa gøres Undtagelser. Anderledes var det, dersom man sagde til dem, I blive fritstillede, I kunne gøre det, som I ønske det, saa at der blev givet den samme Frihed i dette Tilfælde som efter Ministerens Forslag. — den fuldkomne Frihed er ikke i noget af Tilfældene, men den samme Frihed maa kunne gives i begge Tilfælde. — Den ærede Minister citerede et Stykke af Biskop Rørdams Erklæring, af hvilket det fremgik, at efter Riskoppens Mening vilde en dybere Erkendelse føre til det Resultat, at denne Form, det almindelige borgerlige Ægteskab, var den rigtigste Form. Biskop Rørdams Erklæring er for øvrigt afgivet noget betingelsesvis, men jeg er tilbøjelig til at tro, at han deri har Ret, at for den dybere Erkendelse vil det være det rette. Men nu de mange, som ikke have denne dybere Erkendelse, de smaa i Udviklingen, de fattige i Aanden, som dog alligevel have følt, at det var godt at stifte deres Ægteskab i Kirken, og som ønske, at det fremdeles maa kunne gaa paa samme Maade? Det er dem, der er Tale om, og det er dem, jeg mener, at man gør Uret imod. Og naar den ærede Minister sagde, at der har været Forslag fremme før om borgerligt Ægteskab, at saadanne Forslag ere vedtagne af det andet Ting, og at ingen har tænkt paa at sige deres Rigsdagsmænd noget af den Grund, saa er det rigtigt nok, men der gælder her noget lignende, som der gælder om den Bevægelse, der er bleven rejst mod Ministerens kirkelige Forslag, at saa længe det var Folketingsforslag, som man kun diskuterede der